

“Proseguirem la nostra feina amb l'Estudi d'Investigació Catalanística de Frankfurt”

Heu estat nomenat director d'un nou organisme, l'Estudi d'Investigació Catalanística de la Universitat de Frankfurt, creat gràcies al finançament de l'Institut Ramon Llull. Com neix el centre?

—En realitat, el centre és la continuació de l'activitat catalanística que faig des de fa més de trenta-cinc anys a Alemanya, i que es concretava per exemple en l'organització de les setmanes catalanes, celebrades en diverses ciutats, però que es va estendre a més coses. A partir del 1981, en anar-me'n a la Universitat de Frankfurt, vaig fundar-hi la Biblioteca Catalana, perquè només hi havia uns cinquanta llibres catalans. Ara hem arribat als 35.000. Aquells anys, en concret del 1988 al 1995, fins i tot teníem a Frankfurt una veritable oficina catalana, però quan la Generalitat de Catalunya va obrir les seves oficines a Berlín, la vam tancar, i després jo continuava l'activitat només des de la meua càtedra. Fins que l'any passat, l'Institut Ramon Llull em va oferir un finançament addicional a la meua activitat catalanística, la qual cosa ha cristal·litzat en l'Estudi d'Investigació Catalanística.

—Per tant, els primers projectes ja devien estar més o menys embastats, o si més no, pensats, no?

—Així és. El centre treballa en diverses coses que jo anomeno d'infraestructura. Vaig pensar que la primera feina que calia fer amb aquests diners era posar a punt una infraestructura, i en especial, la intercomunicació de la presència catalana a Alemanya. Calia saber quines coses hi ha de català i catalanística a les universitats germanòfones. Per exemple, ens interessa una bibliografia de totes les tesis i tesines de tema català, de la Segona Guerra Mundial ençà. S'està enllentint i seran unes 250 obres repertoriades. Després, estem fent un qui és qui de catalanística als països alemanys. Tot això després es podrà consultar per Internet. I això són exemples. Després farem un estudi de la situació

Tilbert Stegmann (Barcelona, 1941), fill de pare i mare alemanys, rebrà el proper 29 de juny el XVI Premi Internacional Ramon Llull al Palau de la Generalitat de Catalunya. Catedràtic de filologia romànica a la Universitat de Frankfurt, porta a terme, fa uns trenta-cinc anys, una ferma activitat de promoció catalanística a Alemanya.

del català com a matèria a les 35 universitats de l'àrea alemanya que ofereixen l'assignatura de català, sigui opcional o llicenciatura.

—Què sabeu d'això, personalment?

—Que la situació és molt diversa. En una universitat pots fer el doctorat en tema català; en d'altres, com a llicenciatura i en un tercer grup, només com a continuació d'una altra llengua romànica, no com a llengua principal.

—Tota l'activitat del nou centre es mourà dins dels murs universitaris?

—No. Amb la meua dona Inge ja havíem publicat el 1992 una guia dels Països Catalans en alemany, i ara farem una nova edició posada al dia dirigida al

públic alemany i que mostri tots els atractius paisatgístics, arquitectònics i artístics catalans.

—De la universitat hem saltat al turisme. Entremig hi ha la literatura, i en concret la projecció dels escriptors catalans. Què teníeu pensat en aquest camp?

—Una bibliografia dels textos literaris catalans traduïts a l'alemany, que acabem d'enllestir. Amb això hem iniciat una nova sèrie de publicacions, la “Biblioteca Catalànica Germànica”, i el primer volum és una bibliografia de la literatura catalana, en versió alemanya, feta per un estudiós valencià, Ferran Robles. Hi ha un repertori de 100 novel·les catalanes traduïdes, 600 narracions i 1.800 poemes. De totes les èpoques. Si només mirem les traduccions, això sol demostra el pont existent entre els Països Catalans i Alemanya. I el segon és una antologia d'assaig que es diu *Mirades sobre el País Valencià*, i on faig una anàlisi de la ironia intertextual i el rerefons eròtic en la novel·la *Els treballs perduts*, de Joan F. Mira.

—Com us expliqueu aquest interès universitari alemany per la cultura catalana? Tinc entès que és el més alt de tot el món.

—Segurament hi juguen factors diferents. Un factor institucional és que som els que mantenim el més ferm interès per les llengües romàniques, com a conjunt compacte, de tot el món. En els altres països l'estudi de les llengües

CÉSAR RANGEL

"Cal destacar el prestigi assolit per la catalanística universitària alemanya. Intentem que els joves investigadors es decantin per la catalanística."

romàniques està molt fragmentat en departaments, mentre que tradicionalment la romanística alemanya manté la seva unitat. Això fa que, parlant de Frankfurt, tinc 1.800 estudiants de romàniques que prioritàriament fan francès i espanyol, als quals puc motivar, si ho faig de manera efectiva, per altres llengües, i aquí ja hi entra el català, al costat del portuguès o el romanès, per exemple. És a dir, que tinc una gran quantitat d'estudiants als quals puc interessar pel català.

—Això us ha obligat a elaborar un pla específic d'aprenentatge del català?

—Sí. Tenim desenvolupat a Frankfurt el mètode EuroComRom, creat amb el col·lega Horst Klein fa vint anys i que funciona perfectament per despertar l'interès plurilingüe dels estudiants de romàniques, de manera que no hi ha cap

estudiant que passi per Frankfurt que no dirigeixi la seva atenció a més d'una llengua romànica i vegi que és capaç de llegir també un text en català.

—Un altre fet que explica aquest tombant germànic per les llengües romàniques no és herència de l'interès pel món mediterrani del romanticisme?

—En efecte. És clar, l'interès és primer pel francès i l'italià, però no es queda sempre aquí. És que els Països Catalans és la regió europea més visitada pel turista alemany. Més o menys, com Itàlia. I quan aquest turista torna al seu país després d'haver-se torrat al sol, es mostra molt receptiu i sensible a tota la informació relacionada amb el país que ha visitat, que, per sort, són els Països Catalans.

—Teniu més projectes pensats que encara no hàgiu començat a enfilars?

—El que vull fer és un directori de la presència catalana a Alemanya. No només el qui és qui, sinó un repertori de totes les biblioteques alemanyes que tinguin fons catalans. El 1988 n'havia fet un primer recompte, però cal posar-lo al dia. Més coses? Saber quins museus tenen obres d'artistes catalans, quins edificis i monuments han estat construïts per arquitectes catalans.

—Suposo que el nou centre estarà imbuït de l'esperit del proselitisme, no?

—I tant! A través de seminaris i cursos intentem que els joves investigadors es decantin per la catalanística.

—És a dir, que actuareu com un lobby català.

—Sí. Que és el que fem fa anys. Un lobby dedicat a mantenir i vivificar l'interès i la presència de la catalanística a les universitats alemanyes, i que la ca-

talanística tingui una bona presència entre els col·legues. Això, fins ara, ja funciona molt bé. Cal destacar el prestigi assolit per la catalanística universitària.

—Com veieu des de la Universitat de Frankfurt la polèmica sobre quina mena de presència ha de tenir la cultura catalana a la Fira del Llibre de la vostra ciutat?

—La polèmica em posa en una situació una mica incòmoda perquè limita l'impacte unitari de la presència catalana a Alemanya. Però tampoc no ens podem estranyar que Catalunya no pugui establir la llengua catalana com a autòctona i única, i única oficial, i s'hagi de compartir el català amb el castellà, perquè no té estat propi. Això fa difícil la projecció de la llengua catalana a l'exterior. Seria més fàcil si entremig no hi hagués el castellà.

—Per tant, veieu inevitable la presència de la literatura castellana a Frankfurt com a component de la cultura catalana?

—Si és inevitable o no, depèn de la voluntat dels organitzadors. Per a mi, literatura catalana és l'escripta en català, i l'escripta en espanyol, és literatura espanyola. D'altra banda, cal recordar que la literatura que necessita ajuda és la catalana. Però finalment seran els catalans els que decidiran si volen donar ajuts als escriptors que escriuen en castellà i viuen a Catalunya. És una decisió interior dels catalans i els alemanys acceptarem el que facin els catalans. En general, jo crec que això s'ha de fer d'una manera diplomàtica i tranquil·la.

—Quin és l'estat actual de la recepció dels escriptors catalans a Alemanya?

—Com tot el que no és literatura anglesa, francesa i italiana, és una recepció limitada i difícil. Es tradueixen molts autors catalans a l'alemany i alguns tenen prou èxit, però al gran públic els costa estar atents i seguir les traduccions que no els vinguin, en primer lloc, del món anglosaxó, i després, del francès i italià. Passa com als Països Catalans. Per exemple, es tradueix al català algun autor hongarès, polonès i grec. Però els lectors catalans i alemanys corrents coneixem prou bé l'actual literatura hongaresa, polonesa o grega?

Lluís Bonada

Premis Literaris Ciutat d'Alzira 2006

XVIII Premi de Novel·la Ciutat d'Alzira

18.000 €

XII Premi Europeu de Divulgació Científica
Estudi General

18.000 €

XI Premi Bancaixa de Narrativa Juvenil

29.000 €

XI Premi de Narrativa Infantil Vicent Silvestre

3.500 €

VIII Premi d'Assaig Mancomunitat de la Ribera Alta

9.000 €

I Premi de Poesia Ibn Jafadja

6.000 €

I Premi de Teatre Ciutat d'Alzira Palanca i Roca

8.000 €

El termini d'admissió d'originals finalitza
l'11 de setembre de 2006.

Podeu sol·licitar les bases a l'Ajuntament
d'Alzira (tel. 962 459 250) o consultar-les
a Internet www.bromera.com

AJUNTAMENT D'ALZIRA
REGIDORIA DE CULTURA